

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 207/2025 vp

Kirjallinen kysymys kansallisten terveydenhuollon laaturekistereiden toiminnan jatkuvuudesta, ylläpidosta sekä laajentamisesta uusiin sairaus- ja potilasryhmiin

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sari Sarkomaa /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 207/2025 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy varmistaakseen hallitusohjelmaan kirjatun tavoitteen tehostaa systemaattista vertailukelpoisen laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä,

mihin toimiin hallitus ryhtyy turvataksaan terveydenhuollon kansallisten laaturekisterien tiedontuotannon ja varmistaakseen Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessa ja sen vastuulla kansallisesti toimivien laaturekisterien toiminnan ja

mihin toimiin hallitus ryhtyy varmistaakseen olemassa olevien laaturekisterien ylläpidon ja laajentamisen uusiin sairaus- ja potilasryhmiin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Systemaattista vertailukelpoisen laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tuotantoa, tiedon analysointia ja hyödyntämistä kehitetään osana Kansallista sote-tietojohdantamisen ja vaikuttavuuden kehittäminen -toimeenpano-ohjelmaa hallitusohjelman mukaisesti. Toimeenpano-ohjelmassa on neljä projektia, jotka tähtäävät laatu-, vaikuttavuus- ja kustannusvaikuttavuustiedon tehostamiseen. Projektit ovat tarkemmin kuvattuna seuraavat:

1. Geneerisen PROM-mittarin valinta ja käyttöönotto terveydenhuollossa

Projektissa valitaan yleinen vointimittari terveydenhuoltoon ja tuetaan sen käyttöönottoa hyvinvointialueilla. Yleinen vointimittari kuvaa asiakkaiden ja potilaiden itse arvioimana heidän kokemustaan omasta hyvinvoinnin ja terveyden tilasta. Mittarilla saadaan esiin annetun palvelun vaikutus asiakkaiden kokemana. Tämä on keskeistä tietoa arvioitaessa käytössä olevien menetelmien ja toimintamallien vaikuttavuutta.

2. Toiminta- ja taloustietojen yhdistäminen ja yksikkökustannusten laskenta

Sosiaali- ja terveydenhuollon yksikkökustannukset ovat välttämättömät arvioitaessa menetelmien ja toimintamallien kustannusvaikuttavuutta. Yksikkökustannuslaskenta-projektissa luodaan kansallisesti yhtenäinen menetelmä laskentaan ja annetaan ohjeistus hyvinvointialueille.

Tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi toiminnan suunnittelussa, arvioinnissa, budjetoinnissa ja tutkimuksessa. Yksikkökustannukset kuvaavat, miten taloudellisesti toimintaa tuotetaan.

3. Haitta- ja vaaratapahtumien tietotuotanto

STM kehittää haitta- ja vaaratapahtumien tietotuotantoa ja tietojen hyödyntämistä yhteistyössä terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen ja hoitotyön professioverkoston kanssa. Tavoitteena on tuottaa haitta- ja vaaratapahtumatietoja julkisesti saataville THL:n raportointipalveluun, laajentaa tietopohjaa, kehittää indikaattoreita ja luoda pidemmän aikavälin suunnitelma tietojen kattavuuden parantamiseksi. Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia mittaristoineen on keskeinen asiakirja tämän työn ohjaamisessa.

4. Vaikuttavuustiedon tietotuotanto

Vaikuttavuustiedon tietotuotanto yhdistää toiminnan ja talouden tietoja laatu- ja vaikuttavuustietoon ja mahdollistaa palveluketjujen tarkastelun vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden sekä laadun näkökulmista. Projektin tuotoksena on yhdistetyn tiedon tietovaranto, josta voidaan tuottaa tietoa annettujen palvelujen vaikuttavuudesta ja laadusta. Tässä työssä käytetään kansallisessa laaturekisteritoiminnassa kehitettyjä menetelmiä tiedon käsittelyssä ja luotuja indikaattoreita, jotka kuvaavat terveydenhuollon klinisen toiminnan tilaa ja tuloksia.

Hoidon laatua koskevien tietojen käyttöä kehitetään osana vaikuttavuustiedon tietotuotannon kehittämistä yhdistetyn tiedon tietovarantoon. Kansallisessa laaturekisteritoiminnassa on kehitetty tiedon käsittelyn menetelmiä ja relevanttien indikaattorien laskentamenetelmiä, joita hyödynnetään jatkossakin osana vaikuttavuustiedon raportointia ja analysointia. Sosiaali- ja terveysministeriö on osoittanut julkisen talouden suunnitelmassa terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle noin miljoona euroa vuodessa tämän yhdistetyn vaikuttavuustietotuotantovarannon rakentamiseen.

Laaturekisterien ylläpitoon ja kehittämiseen hallitus on osoittanut julkisen talouden suunnitelmassa toiset miljoona euroa vuodessa vaikuttavuustietotuotannon kehittämisen lisäksi. Lisäpanostus on tarkoitettu hoidon laatua koskevien tietojen käsittelyn kehittämiseen sosiaali- ja terveydenhuollon muuttuneessa toimintaympäristössä, jossa yhteistyö ja yhteiskehittäminen hyvinvointialueiden kanssa on muodostunut aiempaa tarkoituksenmukaisemmaksi. Osana vaikuttavuustietotuotannon kehittämistä laatu- ja vaikuttavuustiedon kattavuutta laajennetaan kansallisen tiedon kannalta merkityksellisiin sairaus- ja potilasryhmiin. STM ja THL laativat tiekartan ja suunnitelman laatu- ja vaikuttavuustiedon kehittämiselle vuoden 2025 aikana. Laatutietojen käyttöä kehitetään kansallisen laatu- ja vaikuttavuustiedon kontekstissa osaksi hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöllistä ohjausta.

Helsingissä 30.6.2025

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso